

Yeni Ahit Hristiyan Perspektifinden Modern Yahudiliğin Kapsamlı Bir Eleştirisi

Bu belge, Mişna, Talmud ve daha sonraki haham yazılarında sunulan modern (hahamlık) Yahudiliği ile Yeni Ahit Hristiyanlığı (İncil'de olduğu gibi) arasındaki temel çelişkileri derleyip sentezlemektedir. Ayrıca hahamlık gelenekleri içindeki sapmaları, aşırıya kaçmaları ve görünürdeki tutarsızlıkları da vurgulamaktadır. Modern Yahudilik, İkinci Tapınak sonrası (MS 70'ten sonra) hahamlık Yahudiliğini ifade eder ve bu Yahudilik, Sözlü Yasayı (MS 200 civarında Mişna'da kodlanmış ve MS 500 civarında Gemara/Talmud'da genişletilmiştir) Yazılı Tevrat'ın yanı sıra ilahi ve bağlayıcı olarak yüceltir.

Analiz, yalnızca bahsedilen kutsal metinlerden ve ayetlerden yola çıkarak, uzlaşmaz farklılıkları ve potansiyel kusurları vurgulamaktadır. Yahudi bilginler bu sorunları çözmek için yorumlar sunarken (örneğin, pilpul, bağlamlandırma veya Talmudik tartışmanın diyalektik doğası aracılığıyla), bu eleştiri Yeni Ahit bakış açısını benimseyerek, hahamların gelişmelerini Tanrı'nın Sözü'nü geçersiz kılan, gerçekleşmiş Mesih İsa'yı reddeden ve lütfu yasalıcılıkla değiştiren insan gelenekleri olarak görmektedir.

1. Hahamlık Yahudiliği ile Yeni Ahit Arasındaki Temel Çelişkiler

Bu noktalar, haham öğretilerinin Yeni Ahit doktrinleriyle doğrudan çeliştiği veya bunları yeniden yorumladığı, çoğu zaman İsa ve takipçilerini sapkın veya mezhepçi olarak tasvir ettiği temel farklılıkları ortaya koymaktadır. Hristiyan bakış açısından, haham Yahudiliği, İsa'yı ilahi Mesih ve nihai kefarete olarak merkeze alan İncil vahiyini değiştiren, Mesih sonrası bir reddediş olarak ortaya çıkmaktadır.

Mesih'in Kimliği ve Rolü

- Yeni Ahit (İncil): “İsa onlara, ‘Sizce ben kimim?’ dedi. Simon Petrus da, ‘Sen Mesih'sin, yaşayan Tanrı'nın Oğlu'sun’ diye cevap verdi.” (Matta 16:15-16)
- İsa, önce acı çeken kul olarak (İşaya 53), ölüp dirilerek ve gelecekte kral olarak geri dönerek (Vahiy 19:11-16) peygamberlik sözlerini yerine getirdi. “İsa, siz yapımcılar tarafından reddedilen, köşe taşı olan taşır.” (Elçilerin İşleri 4:11, Mezmur 118:22'den alıntı)
- Haham Yahudiliği (Talmud/Mişna): Mesih, tek bir gelişinde Tapınağı yeniden inşa etmeli, tüm sürgünleri toplamalı, evrensel barışı sağlamalı ve dünya çapında Tevrat'a uyulmasını sağlamalıdır (Maimonides'in Sanhedrin 99a'dan türetilen 13 İlkesi). İsa bunların hiçbirini görünürde yapmadığı için Mesih olamaz. Sanhedrin 98a, iki potansiyel Mesih'i tanımlar: Mashiach ben David (kral) veya ben Yosef (acı çeken ve sonra öldürülen), ancak muzaffer olan gelene kadar dönem bir keder dönemi olarak kalır. Sanhedrin 43a, "Yeşu"yu büyücülük ve İsrail'i yoldan çıkarmaktan dolayı idam eder.
- Çelişki: Yeni Ahit, İsa'yı acı çekerek kefarete ödeyen (ilk geliş) ve hüküm sürmek için geri dönecek olan tamamlanmış Mesih olarak ilan eder; hahamlık Yahudiliği bu "iki geliş" modelini reddeder, tamamen insani bir siyasi kurtarıcı bekler ve "Yeşu"yu sahte bir peygamber olarak lanetler.

Mesih'in Tanrısallığı ve Oğulluğu

- Yeni Ahit (İncil): “Başlangıçta Söz vardı, Söz Tanrı ile birlikteydi ve Söz Tanrı idi... Ve Söz beden aldı.” (Yuhanna 1:1,14) “Tomas ona, ‘Rabbim ve Tanrım!’ diye cevap verdi.” (Yuhanna 20:28) İsa, Tanrı'nın

bedenlenmiş hali olarak tapınmayı kabul etti.

- Haham Yahudiliği: Katı tek tanrıcılık, herhangi bir enkarnasyonu veya ilahi oğulluğu yasaklar. Şema (Tesniye 6:4), herhangi bir çokluğu dışlayacak şekilde yorumlanır. Bir erkeğin Tanrı olduğunu iddia etmesi avodah zarar (putperestlik) olarak kabul edilir. Talmud pasajları bakire doğumunu alaya alır (Şabat 104b: Yeşu, zina eden bir kadının oğlu olarak) ve Hristiyanları ovdei avodah zarar (putperestlik) olarak lanetler.
- Çelişki: Yeni Ahit, Mesih'in ilahlığını (İşaya 9:6;da "Kudretli Tanrı" diye önceden bildirildiği gibi) onaylarken, hahamlık Yahudiliği bunu küfür olarak kınamakta ve hatta bu tür iddialar için geriye dönük olarak idam cezası uygulamaktadır (Sanhedrin 43a).

Çarmıha Gerilme, Diriliş ve Kefaret

- Yeni Ahit (İncil): “Mesih, Kutsal Yazılara göre günahlarımız için öldü... Gömüldü ve... üçüncü gün dirildi.” (1 Korintliler 15:3-4) “Kan dökülmeden bağışlanma olmaz.” (İbraniler 9:22) İsa son kurbandır: “O, günahı ortadan kaldırmak için bir kez ve sonsuza dek ortaya çıktı... kendini kurban ederek.” (İbraniler 9:26)
- Haham Yahudiliği: İsa'nın çarmıha gerilişini kefarete edici veya mesihsel olarak reddeder. Talmud (Sanhedrin 43a), Yeşu'nun büyüculük nedeniyle önce taşlandı, sonra da Fısıh arifesinde asıldığını ve dirilmediğini iddia eder. Tapınak sonrası kefarete, yalnızca tövbe, dua ve sadaka yoluyla (Yoma 86b: "Tövbe tüm günahları kefarete eder"; Berakhot 26b: dualar kurbanların yerini alır, Hoşea 14:3;e atıfta bulunarak "dudaklarımızın boğaları").
- Çelişki: Yeni Ahit, İsa'nın kanını ebedi kefarete olarak ilan ederek tapınak ayinlerine olan ihtiyacı ortadan kaldırır; hahamlık Yahudiliği ise O'nun ölümünü/dirilişini reddeder ve kan olmadan kefarete olduğunu iddia ederek Mesih'in kurbanını "gereksiz" kılar.

Kurtuluş: Lütuf mu, Yoksa Amellerle Kazanılan Liyakat mi?

- Yeni Ahit (İncil): “Kurtuluşunuz lütuf sayesinde imanla oldu... amellerle değil; kimse övünmesin diye.” (Efesliler 2:8-9) “İbrahim Tanrı'ya iman etti ve bu ona doğruluk olarak sayıldı.” (Romalılar 4:3, Tekvin 15:6;dan alıntı)
- Hahamlık Yahudiliği: Kurtuluş/Öbür Dünya'da pay sahibi olmak, mitzvotlara uyma, tövbe ve iyi amellerin kötü amellerden daha fazla olmasıyla kazanılan liyakate bağlıdır (Mişna Sanhedrin 10:1: “Belirli günahkarlar hariç, tüm İsrail'in Öbür Dünya'da payı vardır”). Kıyamet Günü'nde adalet terazisi (Kiddushin 39b; Roş Haşana 16b-17a).
- Çelişki: Yeni Ahit, kurtuluşun Mesih'in tamamlanmış işine iman yoluyla olduğunu öğretir; hahamlık Yahudiliği ise insan çabasına ve Tevrat'a uyulmasına vurgu yaparak, lütuf fiilen geçersiz kılar.

Sözlü Hukukun ve Haham Geleneğinin Otoritesi

- Yeni Ahit (İncil): İsa, Kutsal Yazıları geçersiz kılan gelenekleri kınadı: “Siz, nesilden nesile aktardığımız geleneklerinizle Tanrı'nın sözünü geçersiz kılıyorsunuz.” (Markos 7:13) “Ey yazıcılar ve Ferisiler, size yazıklar olsun... Kanununun daha önemli konularını, adaleti, merhameti ve sadakati ihmal ettiniz.” (Matta 23:23)
- Hahamlık Yahudiliği: Sözlü Kanun ilahidir, Musa'ya Sina'da Yazılı Tevrat ile birlikte verilmiştir ve sonsuza dek bağlayıcıdır (Mişna Pirkei Avot 1:1: “Musa Tevrat'ı Sina'dan aldı ve Yeşu'ya... Büyük Meclis'in Adamlarına ilettili”). Hahamların kararları Tevrat'ı bile geçersiz kılabilir (Bava Metzia 59b: bat kol çoğunluk oyuyla yenildi; Tanrı gülümsüyor, “Oğullarım beni yendi”).
- Çelişki: Yeni Ahit, insan geleneklerini ağır yükler olarak ortaya koyarken; hahamlık Yahudiliği onları ilahi bir statüye yükselterek, Tesniye 4:2;yi ("Size emrettiğim söze hiçbir şey eklemeyeceksiniz") doğrudan ihlal etmektedir.

2. Haham Geleneklerinde Görülen Sapmalar, Aşırıya Kaçmalar ve Görünürdeki Tutarsızlıklar

Bu metinler, haham metinlerinin yazılı Tevrat'la çeliştiği, insan otoritesini Tanrı'nın üstüne çıkardığı veya çözülmemiş gerilimler içerdiği alanları vurgulamaktadır. Haham bilginleri bunları diyalektik yoluyla veya "her ikisi de yaşayan Tanrı'nın sözleridir" diyerek çözmektedir, ancak İncil açısından bakıldığında bunlar insan icadı olduğunu ortaya koymaktadır.

Hahamların otoritesinin Tanrı ve Tevrat'ın üstüne yükseltilmesi

- Tevrat: "Size emrettiğim söze hiçbir şey eklemeyeceksiniz, ondan hiçbir şey çıkarmayacaksınız." (Tesniye 4:2) "Öğretiye ve şahitliğe! Eğer bu söze göre konuşmazlarsa, ışıkları yoktur." (İşaya 8:20)
- Talmud: Bava Metzia 59b, Rabbi Eliezer'in mucizelerini (keçiboynuzu ağacının kökünden sökülmesi, duvarların eğilmesi) gökten gelen bir sesle doğruladığını anlatır; ancak Rabbi Yeşu "Bu gökte değil" (Tesniye 30:12) der, çoğunluk karar verir ve Tanrı güler: "Çocuklarım beni yendi."
- Sapma: Hahamlar, Tanrı'nın boyun eğdiği bir otoriteyi iddia ederek ilahi işaretleri ve Tevrat'ın kendisini hiçe sayarlar; bu, İncil açısından küfür niteliğindedir.

Parasal Tazminat vs. Fiziksel Cezalandırma

- Tevrat: "Göz için göz, diş için diş." (Çıkış 21:24; Levililer 24:20; Tesniye 19:21)
- Talmud: Bunu yalnızca parasal ödeme olarak yorumlar (Bava Kamma 83b-84a), asla gerçek fiziksel misilleme olarak değil.
- Sapma: Tevrat'ın açık ve net ifadelerini doğrudan yumuşatır; Karaylar ve Hristiyanlar tarafından Kutsal Kitabı geçersiz kılmakla suçlanır.

Tapımdan Sonra Kan Dökülmeden Kefaret

- Tevrat: "Çünkü bedeninin hayatı kandadır... kefarete sağlayan kandır." (Levililer 17:11)
- Talmud: Tapınak Sonrası Dönem, "tövbe kefarete eder" (Yoma 86b); dürüstlerin ölümü kefarete eder (Moed Katan 28a); sadaka ve acı çekmek kefarete eder.
- Sapma: Tevrat'ın kan konusundaki ısrarıyla çelişmektedir; Yeni Ahit bu konuyu Mesih aracılığıyla yerine getirmektedir.

Talmud'da Yeşu'nun (İsa'nın) Ele Alınışı

- Tarihsel İsa'nın mucizeler gerçekleştirdiğini kabul eder ancak bunu büyücülüğe bağlar (Sanhedrin 43a; 107b), İsrail'i yanıltmaktan dolayı idamı öngörür ve cezayı kaynar dışkıyla gösterir (Gittin 57a).
- Sapma: İsa'nın varlığını ve işaretlerini örtük olarak kabul eder ancak ilahi kökeni reddeder ve böylece gerçek peygamberler için kendi kriterleriyle çelişir (Tesniye 13, 18).

Çözilemeyen Tartışmalar ve Çelişkiler

- Hillel ve Şammai okulları, her ikisi de "yaşayan Tanrı'nın sözleri" olarak adlandırılan yüzlerce kanun konusunda anlaşmazlığa düşmektedir, ancak biri üstün gelmektedir (Eruvin 13b)—ilahi hakikat nasıl çelişebilir?
- Mesih'in geliş zamanı: Kimileri bunun kesin olduğunu söylerken, kimileri de liyakate bağlı olduğunu söyler (Sanhedrin 97b-98a).
- Bu gerilimler, ilahi bir açıklıktan ziyade insan spekülasyonuna işaret etmektedir.

Ek Örnekler: Yazılı Tevrat Emirlerini Geçersiz Kılan Belirli Haham Takkanotları

Bu haham düzenlemeleri (takkanot), pratik veya ekonomik nedenlerle açıkça Tevrat'ın emirlerini geçersiz kılar veya hiçe sayar:

- Sabbatical Yılı Borçlarından Kurtulma
 - Tevrat: “Her yedi yılın sonunda bir serbest bırakma kararı vereceksiniz... her alacaklı verdiği borcu serbest bırakacaktır.” (Tesniye 15:1-3)
 - Hahamlık geleneğinde: Hillel'in Probul'u borçları mahkemeye devrederek tahsilat yapılmasını sağlar (Mişna Şeviit 10:3; Gittin 36a).
- Şabat Günü'nde Devam Etmek
 - Tevrat: Yük taşımamak (Yeremya 17:21-22; Çıkış 16:29).
 - Hahamlık dilinde: Eruv, kurgusal özel bir alan yaratır (Mişnah Eruvin).
- Pesah'ta Hametz'in Kaldırılması
 - Tevrat: “Evlerinizden mayayı kaldıracaksınız.” (Çıkış 12:15)
 - Hahamlık terminolojisinde: Hametz'i yasal bir kurgu olarak Yahudi olmayan birine “satmak”;
- Ölüm Cezaları Uygulanamaz Hale Getirildi
 - Tevrat: Asi oğul için ölüm cezası, Şabat gününe saygısızlık vb. (Tesniye 21:18-21; Çıkış 31:14)
 - Talmud: Öyle katı şartlar ki, “hiç yaşanmadı” (Sanhedrin 71a).
- Şabat Günü Ateş Yakmak
 - Tevrat: “Şabat günü ateş yakmayacaksınız.” (Çıkış 35:3)
 - Hahamlık geleneğinde: Önceden yakılmış mumlara ve ısınmaya izin verilir (iş türlerini birbirinden ayırır).

Bu geçersiz kılmalar, İsa'nın şu suçlamasını yansıtıyor: “Geleneklerinizle Tanrı'nın sözünü geçersiz kılıyorsunuz.” (Markos 7:13; bkz. Markos 7:9-13'teki korban yemini).

3. Genel Eleştiri: Teolojik ve Mantıksal Çıkarımlar

Hahamlık Yahudiliği, İsa'yı ve Tapınağın yıkımını (İsa'nın önceden bildirdiği, Matta 24:2) reddettikten sonra bir hayatta kalma mekanizması olarak ortaya çıktı. Sözlü Yasayı ve insan liyakatini yücelterek, İsa ve Pavlus'un yasalıcı kölelik olarak kınadığı bir sistem yaratır (Matta 23; Galatyalılar 3:10-11). Mantıksal olarak, Talmud önceki Kutsal Yazıları onaylıyor ancak İsa'yı dışlayacak şekilde yeniden yorumluyor ve O'nun işaretlerini (büyücülük olarak) kabul ediyorsa, yalan tanıklık eder. Hahamların Tanrı'yı “yenmesi” gibi içsel aşırılıklar, İncil'in değişmeyen gerçeğiyle çelişir: “İsa Mesih dün, bugün ve sonsuza dek aynıdır.” (İbraniler 13:8). Bu, haham liderlerini İsa'nın uyardığı “kötü rehberler” olarak konumlandırır ve İsrail'i Musa ve peygamberler tarafından önceden bildirilen gerçek Mesih'ten uzaklaştırır.

4. Varsayımsal: İsa'nın Ferisilere/Kâtiplere söylediği İncil'deki sözlerine dayanarak, modern haham Yahudilerine neler söyleyebileceği.

“Ey yılanlar, ey engerek yavruları, cehennem azabından nasıl kurtulacaksınız?” (Matta 23:33)

“Ey kâtipler, Ferisiler, riyakârlar, size yazıklar olsun! Çünkü siz insanların yüzüne cennetin kapısını kapatıyorsunuz... Onu kendinizden iki kat daha fazla cehennemlik yapıyorsunuz.” (Matta 23:13-15)

“Tanrı'nın buyruğunu bırakıp insanların geleneğine bağlı kalıyorsunuz... Tanrı'nın buyruğunu reddedip kendi geleneğinizi kurmak için ne güzel bir yol bulmuşsunuz!” (Markos 7:8-9,13)

“İşaya haklıydı... ‘Bu halk beni dudaklarıyla yüceltiyor, fakat kalpleri benden uzaktır; insan buyruklarını öğreti olarak benimseyerek bana boş yere tapıyorlar.’” (Matta 15:7-9)

“Bana gelmedikçe kimse Babaya gelemez.” (Yuhanna 14:6)

“Kutsal Yazıları araştırıyorsunuz, çünkü onlarda sonsuz yaşamın olduğunu sanıyorsunuz; oysa onlar benim hakkımda tanıklık ediyorlar, fakat siz yaşam bulmak için bana gelmeyi reddediyorsunuz.” (Yuhanna 5:39-40)

“Ey yorgun ve ağır yük taşıyanlar, bana gelin, ben size rahatlık vereceğim.” (Matta 11:28)

5. Varsayımsal: Elçilerin, İncil’deki Sözlerine Dayanarak Modern Haham Yahudilerine Söyleyebilecekleri Şeyler

Paul (eski Ferisi):

“Kardeşler, İsrail için Tanrı’ya olan gönül arzum ve duam şudur ki, kurtulsunlar. Çünkü onlara şahitlik ediyorum ki, Tanrı’ya karşı bir gayretleri var, fakat bu bilgiden kaynaklanmıyor. Çünkü Tanrı’nın doğruluğunu bilmedikleri ve kendi doğrularını kurmaya çalıştıkları için, Tanrı’nın doğruluğuna boyun eğmediler.” (Romalılar 10:1-3)

“Öyleyse ne diyeceğiz? Milletler... doğruluğa kavuştular... Ama İsrail... başaramadı... Çünkü onu imanla değil, sanki amellerle elde edecekmiş gibi izlediler.” (Romalılar 9:30-32)

“Ey akılsız Galatyalılar [yasacılara yöneliktir]! Sizi kim büyüledi?... Ruhunu, yasanın gereklerini yerine getirerek mi, yoksa imanla işitmekle mi aldınız?” (Galatyalılar 3:1-2)

“Sünneti [veya hahamlık erdemini] kabul ederseniz, Mesih size hiçbir fayda sağlamayacaktır... Kanunla aklanmayı bekleyen sizler, Mesih’ten kopmuşsunuzdur.” (Galatyalılar 5:2-4)

Peter:

“Onun [İsa’nın] aracılığıyla, iman eden herkes, Musa’nın yasasıyla kurtulamadığımız her şeyden kurtulur.” (Elçilerin İşleri 13:39, Yahudilere)

John:

“İsa’nın Mesih olduğunu inkâr eden yalancılardan başka kimdir? İşte bu, Baba’yı ve Oğul’u inkâr eden Mesih karşıtıdır.” (1 Yuhanna 2:22)

Jude:

“Bazıları gizlice aramıza sızmış... Tanrı’nın lütfunu şehvet düşkünlüğüne çeviren ve tek Efendimiz ve Rabbimiz İsa Mesih’i inkâr eden dinsizler.” (Yuda 4)

Çoğu eskiden Tevrat’a bağlı Yahudi olan havariler, hahamların İsa’nın kefareti reddetmesini ve Sözlü Yasayı yüceltmesini, kendilerinin kurtulduğu amellerle kurtuluşun laneti olarak görürlerdi.

6. Varsayımsal: Eski Ahit Peygamberleri, İncil’deki Sözlerine Dayanarak Modern Haham Yahudilerine Neler Söyleyebilirlerdi?

Musa:

“Size emrettiğim söze hiçbir şey eklemeyeceksiniz, ondan hiçbir şey eksiltmeyeceksiniz.” (Tesniye 4:2)

“Onların kardeşleri arasından senin [Musa] gibi bir peygamber çıkaracağım... Benim adıma söyleyeceği sözlerimi dinlemeyen kimseden ben bizzat hesap soracağım.” (Tesniye 18:18-19—İsa’da gerçekleşti, Elçilerin İşleri 3:22-23)

İşaya:

“Çünkü bize bir çocuk doğdu... Kudretli Tanrı, Ebedi Baba.” (İşaya 9:6)

“O, bizim günahlarımız için delindi... RAB, bütün günahlarımızı onun üzerine yükledi.” (İşaya 53:5-6 – Yeni Ahit'te İsrail tarafından reddedilen haham yorumu)

Yeremya:

“İşte, günler geliyor... yeni bir antlaşma yapacağım... atalarıyla yaptıkları antlaşmaya benzemeyen bir antlaşma.” (Yeremya 31:31-32—İbraniler 8:8-13'te Mesih'in kanıyla yerine getirildi)

“Peygamberler benim adıma yalanlar söylüyorlar... Kendi zihinlerinden gelen rüyaları anlatıyorlar.” (Yeremya 23:16,25)

Malaki (Eski Ahit'in son peygamberi):

“Kulum Musa'nın yasasını hatırlayın... İşte, RAB'bin büyük ve korkunç gününden önce size peygamber İlyas'ı göndereceğim.” (Malaki 4:4-5 – Vaftizci Yahya'da yerine getirildi, Matta 11:14)

David:

“RAB, Rabbime diyor ki: ‘Sağımda otur...’” (Mezmur 110:1 - İsa'nın kendisine uyguladığı, Matta 22:41-46)

“Oğul'u öpün, yoksa öfkelenir... Ona sığınanların hepsi ne mutlu!” (Mezmur 2:12)

Peygamberler, hahamların eklemelerini, mesih kehanetlerinin yeniden yorumlanmasını ve ilahi acı çeken hizmetkarın reddedilmesini, Musa ve Yeremya'nın kınadığı aldatmaca olarak görürlerdi: Tevrat'a eklemeler yapmak, Musa gibi peygamberi (İsa'yı) reddetmek ve Tanrı'nın asla değiştirmeyeceğine yemin ettiği ebedi ahdi bozmak (Mezmur 89:34; 105:8-10).

Bu geliştirilmiş belge, Musa ve peygamberlerden İsa ve havarilerine kadar uzanan, ebedi Mesih'i küçümseyen, ilahi lütfun yerine insan geleneğini koyan ve temel taşı reddeden her sisteme karşı birleşmiş daha kapsamlı bir İncil korosunu sunmaktadır. “İsa Mesih dün, bugün ve sonsuza dek aynıdır. Her türlü yabancı öğretiye kapılmayın.” (İbraniler 13:8-9)